

ANDRUSYAK Natalia Oleksandrivna,

PhD (in Economics), Associate Professor, Assistant professor,
Department of Economics of Enterprise, Accounting and Audit,
Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky

STRATEGIC WAYS OF GROWTH OF ECONOMIC EFFICIENCY OF PRODUCTION

Abstract. Introduction. *Favorable soil and climatic conditions in Ukraine creates the necessary conditions and considerable economic potential for effective production of open ground vegetables. Despite the fact that their crop area increased efficiency of vegetable remains low. A factor that hinders the development of the industry and improve economic efficiency, is the extensive nature of production vegetable production. Therefore, it is urgent to solve the problem of increasing economic efficiency of production and processing of vegetables open ground.*

Purpose. *The purpose and objectives of the study is the need for a thorough analysis of the factors that determine the results of the activity and the reasons for the increase of economic efficiency on the example of production of vegetable crops.*

Methods. *Methods used in the article: theoretical analysis and synthesis of the test material, social and qualitative research methods, analytical - statistical method.*

Results. *The objective condition for increasing the level of outdoor vegetable production in the region and its economic efficiency indicators is the use of intensive technologies, which at a minimum cost maximize profits. Intensive technologies are based on the management of the crop formation process, which reduces the gap between the potential and real productivity of crops.*

Originality. *In modern conditions of management a number of intensive technologies for cultivating vegetable crops have been developed, which are based on minimization of soil cultivation. In this case, they use the types of soil machinery (flat cutters, cutters, combined aggregates), which prevent the acceleration of humus mineralization and make it possible to stabilize the environmental environment, microfauna.*

Conclusion. *The application of the proposed directions for increasing the economic efficiency of open-field vegetables production will enable producers in the region to increase the production of vegetable products, improve their quality, expand the range, reduce their cost and eventually increase their profits.*

Keywords: *economic efficiency, economic efficiency of production, open ground vegetables, ways to increase economic efficiency, quality standards, directions of adaptation.*

Одержано редакцією: 30.04.2017
Прийнято до публікації: 12.05.2017

УДК 65.012.8(477)

БЕГЕЙ Микола Васильович,

аспірант кафедри економіки та економічної
безпеки, Львівського державного університету
внутрішніх справ, м. Львів, Україна

ОСНОВНІ УМОВИ ТА ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ДЕСТАБІЛІЗУЮЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛІСОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано стан лісопромислового комплексу України, розкрито його структуру та встановлено основні фактори, що можуть формувати його дестабілізуючий потенціал, зокрема й такий, що негативно впливає на діяльність та економічну безпеку лісогосподарського підприємства.

Ключові слова: *лісопромисловий комплекс, лісогосподарський комплекс, лісогосподарське підприємство, дестабілізуючий потенціал, лісові ресурси, економічна безпека лісогосподарського підприємства.*

Постановка проблеми. *Діяльність лісогосподарських підприємств у сучасному бізнес середовищі здійснюється завдяки системі численних економічних, соціальних, комунікаційних, партнерських та інших зв'язків, які у сукупності утворюють те зовнішнє*

середовище, яке окрім позитивного, у силу різних обставин має й дестабілізуючий потенціал. Дослідження стану такого системного утворення та його впливу на діяльність лісогосподарських підприємств, їх економічну безпеку дозволили б їх менеджменту значно краще формувати стратегії розвитку та відповідні безпекові механізми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на виняткову важливість ролі лісу та його ресурсів у задоволенні потреб людини науковцями та практиками [2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13] приділяється значна увага щодо забезпечення сталого управління лісовим сектором України, пропонуючи різні науково-методичні та технологічні підходи. Проте залишилися малодослідженими питання щодо визначення основних факторів та умов, які можуть формувати негативний потенціал лісопромислового комплексу, який може дестабілізувати діяльність підприємств, а відтак знижувати рівень їх економічної безпеки, зокрема й лісогосподарських підприємств як базової структурної одиниці лісового господарства України.

Метою та завданнями дослідження є визначення основних факторів, що можуть формувати дестабілізуючий потенціал лісопромислового комплексу, зокрема й такий, що негативно впливає на діяльність та економічну безпеку лісогосподарського підприємства.

Виклад основного матеріалу. Управління в Україні процесами вирощування, лісозамінни, вирубки лісу його переробки та розподілу має здійснюватися з урахуванням національних інтересів, кращого досвіду інших країн та вимог ЄС. Своєю чергою це потребує охоплення широкого кола зв'язків, які традиційно для вітчизняної науки відображаються у таких категоріях, як «лісогосподарський комплекс», «лісопромисловий комплекс» тощо.

Лісопромисловий комплекс України це сукупність підприємств, пов'язаних з вирощуванням і переробкою (до одержання кінцевої продукції) лісової сировини. До складу лісопромислового комплексу входять такі підкомплекси: лісогосподарський, деревообробний, целюлозно-паперовий, лісохімічний [8].

Основою їх функціонування та розвитку є лісові ресурси. Ліси на території України розташовані дуже нерівномірно. Вони сконцентровані переважно в Поліссі та в Українських Карпатах. Загальна площа земель лісового фонду становить 10,8 млн. га, з яких вкрито лісовою рослинністю 9,5 млн. га, що становить 15,7 відсотка території України [14].

Ліс є єдиним і незамінним джерелом деревини, яка використовується переважно для виготовлення засобів виробництва, зокрема предметів праці та предметів споживання. Понад 25 тис. одиниць найменувань промислових виробів і товарів народного споживання виробляють тепер з деревини і з кожним роком їх кількість збільшується [6]. Крім того, що ліси є територією для здійснення господарської діяльності, яка передбачає створення робочих місць і виготовлення продукції, що формує ВВП [14], також має суттєве значення для розвитку агропромислового комплексу й забезпечення продовольчої та енергетичної безпеки країни [7].

Ліси та лісове господарство України мають певні особливості порівняно з іншими європейськими країнами:

- 1) відносно низький середній рівень лісистості території країни (15,7%), що значно менше, ніж середній показник по Європі (35,4%);
- 2) зростання лісів у різних природних зонах (Полісся, Лісостеп, Степ, Українські Карпати та гірський Крим), що мають істотні відмінності щодо лісорослинних умов, методів ведення лісового господарства, використання лісових ресурсів та корисних властивостей лісу;
- 3) переважно екологічне значення лісів та висока їх частка (до 50%) з обмеженим режимом використання;
- 4) високий відсоток заповідних лісів (13,7%), який має стійку тенденцію до зростання;
- 5) історично сформована ситуація із закріпленням лісів за численними постійними лісокористувачами (для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям більш ніж п'ятдесяти міністерств і відомств);

- 6) значна площа лісів зростає у зоні радіоактивного забруднення;
- 7) половина лісів України є штучно створеними і потребують посиленого догляду [11].

Безперечно, що наведені особливості лісового господарства України та й інші фактори призводять до того, що лісові ресурси України є дуже обмеженими, у зв'язку з чим забезпечують власні потреби лише на 20-25% [6]. Разом з тим Україна, посідаючи останнє місце в Європі за обсягом заготовленої деревини – 0,5 кубометра на 1000 жителів, позиціонує себе чи не найбільшим в Європі експортером круглого лісу [16]. Такий стан помітно впливає на розміри та внутрішньогалузеву структуру, особливо, деревообробної підгалузі. Величезних збитків лісовій промисловості завдала аварія на Чорнобильській АЕС, що вивела з народногосподарського обігу більш як половину лісових ресурсів України [11].

Обсяг виробленої продукції (робіт, послуг) лісового господарства у 2015р. становив 10778,2 млн. грн. (у фактичних цінах; без ПДВ), у т.ч. 10176,9 млн. грн. – це продукція лісозаготівель. Заготівля ліквідної деревини підприємствами та організаціями, яким надані у користування або власність ліси, збільшилась порівняно з 2014р. на 5,1% і становила 19267,7 тис. м³ [14].

Аналізуючи стан лісопромислового комплексу необхідно зверну на його виробничий потенціал. Так за статистичними даними стан основних виробничих фондів не відповідає сучасним вимогам виробництва. Ступінь їх зносу становить 43,6%, в тому числі машин і устаткування – 56,6%. Найвищого рівня знос активної частини основних фондів досягає в лісохімічній промисловості – 81,1%, виробництві целюлози і деревної маси, паперу і картону – 62,7% [14].

Незважаючи на недостатні потужності з виробництва основних видів лісопродукції, останні використовуються незадовільно (у виробництві целюлози – на 46,9%, паперу – 25,8%, картону – 38,4%). Необхідно зазначити, що потреба в цій продукції в 2 – 6 разів більша, тому попит задовольняється за рахунок імпорту, на що витрачається щорічно близько 400 млн. дол. США [14].

Також на сукупний потенціал лісопромислового комплексу впливає й підпорядкованість лісів. Так в управлінні Держлісагентства знаходиться близько 74% лісів країни. Решта 26% належать іншим лісокористувачам, які в рік рубають до 1,5 млн. кубометрів лісу. З цього обсягу тільки 10% проходить через електронний облік, в той час як в структурі агентства цей показник досягає 90%. При загальній річній рубці в 14-15 млн. кубометрів обсяг «чорного» лісу, за оцінками експертів, сягає 3 млн. кубометрів [1].

Базовим із зазначених підкомплексів лісопромислового комплексу є лісогосподарський або лісове господарство. Основні його функції пов'язанні з вивченням, обліком і відтворенням лісів, охороною від пожеж, хвороб і шкідників, лісоутворенням і лісорозведенням, регулюванням лісо використання, підвищенням продуктивності лісів [6]. Саме він забезпечує лісовими ресурсами деревообробний, целюлозно-паперовий та лісохімічний підкомплекс. Його вплив може бути як позитивним так і дестабілізуючим. Все залежить від рівня ефективності його функціонування.

Аналіз стан справ у лісовому господарстві показав, що наявні ресурси використовуються неповністю, нераціонально. Після проведення лісосічних робіт порубкові рештки збираються у купи, а потім спалюються. [15]. Також протягом останніх десятиріч знизився запас деревини у віці головного користування порівняно із запасом цільових еталонних насаджень, має місце значна частка насаджень з недопустимо низькою часткою головних порід у складі мішаних насаджень та незадовільна товарна структура насаджень [7]. Крім цього, значних збитків лісу завдає загибель лісових деревостанів, площа яких порівняно з 2014р. збільшилась. Основними причинами загибелі лісових деревостанів є:

- 1) лісові пожежі (30,8%, або 8,6 тис. га). У 2015р. було зафіксовано 3813 лісових пожеж, що майже удвічі більше порівняно з 2014р. Площа лісу, пройдена пожежами, порівняно з попереднім роком збільшилась на 7%. У результаті лісових пожеж згоріло та пошкоджено

980,1 тис. м³ заготовленої лісової продукції та 5354,9 тис. м³ лісу на пні загальною вартістю 6,3 млн. грн. (31,4% від загальної суми збитків внаслідок лісових пожеж). Крім того, пожежами пошкоджено 6,6 тис. га нелісових земель, віднесених до лісового фонду країни;

2) вплив несприятливих погодних умов (30,1%, або 8,4 тис. га);

3) хвороби лісу (26,1%, або 7,3 тис. га).

4) незаконні рубки дерев і чагарників. Упродовж 2015 р. зафіксовано 7955 випадків незаконних рубок дерев і чагарників (на 9,2% більше порівняно з 2014 р.), унаслідок яких було знищено та пошкоджено 32,3 тис. м³ деревостанів (на 90,7% більше), заподіяна шкода лісовому господарству становила 114,2 млн. грн., що у 2,4 рази більше порівняно з 2014 р. У 2015 р. ліси відтворено на площі 60,4 тис. га (на 4,1% більше, ніж у 2014 р.), у тому числі лісорозведення проведено на площі 2,5 тис. га. [14].

Економічна діяльність лісового господарства в Україні складається з діяльності окремих лісгосподарських підприємств і спрямована на ведення лісового господарства згідно існуючих законодавчих вимог, у процесі якої підприємства отримують та реалізують продукти лісу [7].

Лісгосподарські підприємства є основними виробниками лісових ресурсів, які використовуються у виробничій діяльності підприємств деревообробного, целюлозно-паперового та лісохімічного комплексів. Крім цього вони є постачальниками сировини агропродовольчого, енергетичного комплексів. Своєю чергою на результативність їх діяльності значною мірою впливає економічний стан зазначених комплексів. Особливо визначальний як позитивний так і негативний вплив мають управлінські механізми у середині лісгосподарського комплексу та нормативно-правове забезпечення. Аналіз технологічних зв'язків між лісгосподарським комплексом, де основою його діяльності є лісгосподарські підприємства та іншими відповідними комплексами, показав, що має місце взаємний вплив (рис. 1).

Рис. 1. Технологічна схема зв'язків та дестабілізуючого впливу у межах лісопромислового комплексу

У підсумку формується певний сукупний потенціал лісопромислового комплексу України від якого залежить життєдіяльність та подальший розвиток його підкомплексів. Разом з позитивним, розвитковим потенціалом у лісопромислового комплексу України мають місце фактори, умови, які створюють дестабілізуючий потенціал, який здатний не тільки негативно впливати на його складові елементи, а й руйнувати їх. Такі фактори й у мови були встановлені у процесі дослідження шляхом аналізу наукових джерел, статистичних показників діяльності лісопромислового комплексу та експертної оцінки. Основними з них є:

1. Чинне нормативно-правове забезпечення функціонування лісопромислового комплексу України не побудовано на засадах національних інтересів, системності та кращого міжнародного досвіду. Наслідком ігнорування таких фундаментальних засад у правотворенні в нормативно-правових актах закладені умови для виникнення та поширення:

- 1.1) корупційний механізмів на усіх етапах, починаючи з вирощування й закінчуючи споживанням продукції виготовленої з лісових ресурсів;
- 1.2) руйнівних правових механізмів регулювання торгівлі необробленим лісом, особливо його експорту. Яскравим підтвердженням цьому є введення мораторію на експорт такого лісу;
- 1.3) суміщення управління господарською діяльністю у лісовому господарстві з функціями законотворення та державного контролю;
- 1.4) практика позбавлення реальних можливостей у державних лісгоспів самостійно провадити господарську діяльність.
- 1.5) механізмів позбавлення можливостей у Держлісагенства здійснювати контроль за станом лісів, що належать до різних форм власності;

2. Стан лісів країни характеризується обмеженістю його ресурсів, погіршенням структури та якості. Зокрема, лісові ресурси забезпечують власні потреби лише на 20-25%, знизився запас деревини у віці головного користування порівняно із запасом цільових еталонних насаджень, має місце значна частка насаджень з недопустимо низькою часткою головних порід у складі змішаних насаджень та незадовільна товарна структура насаджень. Обсяг лісових площ та якість лісів знижуються у зв'язку із збільшенням загибелі лісових деревостанів через лісові пожежі, вплив несприятливих погодних умов, незаконні рубки дерев та хвороби лісу. Така ситуація призвела до зменшення постачання на внутрішній ринок деревини для використання її підприємствами, особливо, деревообробного комплексу та інших негативних наслідків.

3. Виробничий потенціал лісопромислового комплексу досяг критичної межі. Використовуються застарілі технології та експлуатуються зношені основні засоби. Це погіршує якість продукції, збільшує витрати та ціну на продукцію, а відтак знижує конкурентоспроможність галузевої продукції як на світовому так і на внутрішньому ринках. Для конкретних підприємств комплексу це у кінцевому підсумку знижує рівень економічної безпеки.

4. Зв'язки, технологічні, економічні, інформаційні тощо, які сформовані у межах лісопромислового комплексу України у сучасних умовах господарювання не забезпечують їх системність. У зв'язку з чим виникають так звані «вузькі» місця, пов'язанні з відсутністю ефективного кредитування, оподаткування, правового регулювання, наукового супроводження тощо. діяльності підприємств зазначеного комплексу. Своєю чергою це знижує економічний потенціал лісопромислового комплексу України у цілому та кожного його підприємства зокрема.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження дозволило з'ясувати, що лісопромисловий комплекс за своїми технологічними зв'язками складається з таких підкомплексів: лісогосподарського, деревообробного, целюлозно-паперового та лісохімічного. Базовим у цій структурі є лісогосподарський комплекс, основною ланкою якого є лісогосподарські підприємства. У цілому

лісопромисловий комплекс окрім позитивного потенціалу містить й негативний, який дестабілізує діяльність підприємств, зокрема й підприємств лісового господарства, знижуючи тим самим рівень їх економічної безпеки. Встановлені основні формуючі фактори дестабілізуючого потенціалу дають можливість відповідним суб'єктам розробляти й приймати рішення, які усуватимуть причини й умови їх виникнення.

Список використаних джерел

1. В Держлісагентстві готуються до оптимізації та створення лісового патруля. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rbc.ua/ukr/news/goslesagentstve-gotoviyatsya-optimizatsii-1445324978.html>
2. Волинець І. Г. Особливості розвитку підприємств лісового господарства України / І. Г. Волинець // Вісник ОНУ імені І. І. Мечнікова, 2015. – Т. 20. – Вип. 4. С. 96–99.
3. Дейнека А. М. Застосування swot-аналізу для розробки сценаріїв розвитку лісового сектора економіки / А. М. Дейнека // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=77>.
4. Замула Х. Сучасний стан ведення лісового господарства в Україні / Х. Замула // Агросвіт. – 2013. – № 19. – С. 54–59.
5. Ібатуллін Ш. І. Перспективні напрями вдосконалення управління лісовими ресурсами в рамках просторового соціально-економічного розвитку України / Ш. І. Ібатуллін, О. В. Сакаль, В. В. Бокоч // Бізнес Інформ. – 2013. – №8. – С. 174–179.
6. Кахович О. Лісове господарство. Актуальні проблеми галузі та шляхи їх вирішення / О. Кахович, Г. Тюленева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rusnauka.com/21_NIEK_2007/Economics/24123.doc.htm.
7. Кичко І. І. Перспективи розвитку лісового господарства України / І. І. Кичко, Ю. О. Гарус [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/30.pdf>
8. Курочкін Г. Ф. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посібник / Г. Ф. Курочкін.: НАН. – К.: Національна академія управління, 2004. – 272 с.
9. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. № 3852-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3852-12.1>
10. Мазуренко О. Економічне значення лісів України та стратегія їх ефективного розвитку / О. Мазуренко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 5. – С. 209–212.
11. Мещерова А. Сучасний стан лісового господарства України. Проблеми та перспективи розвитку / А. Мещерова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/68627.doc.htm.
12. Мошак О. В. Економічна діагностика в системі управління діяльністю підприємств лісового господарства Закарпатської області / О. В. Мошак // Науковий вісник Ужгородського університету. 2013. – Вип. 4(41). – С. 205–209.
13. Основні напрями реформування та розвитку лісового сектора [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://feg.org.ua/news/650>.
14. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>.
15. Пиріг К. М. Теоретичні засади ефективної діяльності лісогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / К. М. Пиріг / Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2012. – Вип. №3 (60). Режим доступу : <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/6863/294.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
16. Чечелюк П. Український ліс: злочин без кари / П. Чечелюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/promyshliennost/ukrayinskiy-lis-zlochinn-bez-kari-_html.

References

1. The State Agency of Forestry is preparing to optimize and create a forest patrol [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.rbc.ua/ukr/news/goslesagentstve-gotoviyatsya-optimizatsii-1445324978.html>.
2. Volynets I.G. (2015) Peculiarities of the development of forestry enterprises of Ukraine. *Visnyk ONU imeni I. I. Mechnikova*, 4, 20, 96-99.
3. Deineka A. M. Application of swot-analysis for the development of scenarios for the development of the forest sector of the economy [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=77>.
4. Zamula Kh. (2013) The current state of forest management in Ukraine. *Agrosvit*, 19, 54-59.
5. Ibatullin Sh. I., Sakal O. V., Bokoch V. V. (2013) Perspective directions of improvement of forest resources management within the spatial socio-economic development of Ukraine. *Biznes Inform*, 8, 174-179.
6. Kakhovych O. (2007) Forestry. Actual problems of the industry and ways of their solution [Electronic resource]. – Access mode: http://rusnauka.com/21_NIEK_2007/Economics/24123.doc.htm.
7. Kichko I. I., Garus Yu.O. (2016) Perspectives of Forestry Development in Ukraine [Electronic resource]. – Access mode: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/30.pdf>.
8. Kurochkin G.F. (2004) Placement of Productive Forces and Regional Economics: Teaching. Manual. *K.: National Academy of Management*, 272 p.
9. Forest Code of Ukraine dated January 21, 1994 No. 3852-XII [Electronic resource]. – Access mode: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3852-12.1>

10. Mazurenko O. (2014) The Economic Value of Forests in Ukraine and the Strategy for their Effective Development. *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu*, 5, 209-212.
11. Meshcherova A. (2010) Modern state of forestry in Ukraine. Problems and prospects of development [Electronic resource]. – Access mode: http://rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/68627.doc.htm.
12. Moshak O.V. (2013) Economic diagnostics in the system of management of activity of forestry enterprises in the Transcarpathian region. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu*, 4 (41), 205-209.
13. The main directions of reforming and development of the forest sector [Electronic resource]. – Access mode: <http://feg.org.ua/news/650>.
14. Official site of the State Statistics Service of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode: <http://ukrstat.gov.ua>.
15. Pirog K. M. (2012) Theoretical Foundations of Effective Forestry Operations [Electronic resource] *Visnyk Chernihivs'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*, 3 (60). – Access mode: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/6863/294.pdf?Sequence=1&isAllowed=y>.
16. Checheluk P. Ukrainian forest: crime without punishment [Electronic resource]. – Access mode: <http://gazeta.dt.ua/promyshliennost/ukrayinskiy-lis-zlochyn-bez-kari-.html>.

БЕHEI Mykola Vasylovych,

Post graduate student of the Department
of Economics and Economic Security
Lviv State University of Internal Affairs

**MAIN TERMS AND FACTORS FOR THE DESIGNATION OF DISTABILIZING POTENTIAL
FOR THE FOREST INDUSTRY COMPLEX OF UKRAINE**

Abstract. Introduction. *The activities of forest enterprises in the modern business environment are carried out thanks to the system of numerous economic, social, communication, partnership and other ties, which collectively form the external environment, which, besides the positive, due to various circumstances, has a destabilizing potential. Investigating the state of such systemic education and its impact on the activities of forest enterprises, their economic security would allow their management to better shape development strategies and appropriate security mechanisms.*

Purpose is to identify the main factors that may form the destabilizing potential of the forestry complex, in particular, which adversely affects the activity and economic security of the forestry enterprise.

Methods. In the article methods of induction and deduction, the methods of abstraction and analyses are used.

Results. The article reveals the essence of the concept of "timber complex of Ukraine", which refers to a set of enterprises associated with the cultivation and processing (to obtain a final product) of wood raw material. It is pointed out that the structure of timber industry complex includes the following sub complexes: forestry, woodworking, pulp and paper, resin. Forests and forest resources that are very uneven on the territory of Ukraine are the basis of their functioning and development. They are concentrated mainly in Polissya and in the Ukrainian Carpathians. The total area of forest land is 10.8 million hectares, of which 9.5 million hectares is covered with forest vegetation, which is 15.7 percent of the territory of Ukraine.

Originality. It is found that forests and forestry in Ukraine have certain features in comparison with other European countries. Also, the author identifies the factors and conditions that create destabilizing potential which can not only negatively affect its components, but also can destroy it, including: 1) the current normative and legal support of functioning of timber complex of Ukraine is not built on the basis of national interests, consistency and best international experience; 2) the state of the country's forests is characterized by its limited resources, deterioration of its structure and quality; 3) the productive potential of the timber industry has reached a critical point; 4) relations, technological, economic, informational, etc., which are formed within the timber industry of Ukraine in the current economic conditions do not ensure their consistency.

Conclusion. The study made it possible to find out that the forestry complex on its technological connections consists of the following subcomponents: forestry, woodworking, pulp and paper and wood chemistry. The basic structure of this structure is a forestry complex, the main link of which is forestry enterprises. In general, the forestry complex, in addition to its positive potential, also contains a negative one that destabilizes the activities of enterprises, in particular forestry enterprises, thus reducing the level of their economic security. The established main factors of destabilizing potential enable the relevant actors to develop and make decisions that will resolve the causes and conditions for their occurrence.

Keywords: timber complex, forestry complex, forestry enterprise, destabilizing potential, forest resources, economic security of forestry enterprise.

Одержано редакцією: 28.04.2017
Прийнято до публікації: 10.05.2017